

Informatie Kunstwerk

Titel: Anton Philips

Wijk:	Centrum
Toponiem:	Stationsplein
Kunstenaar:	Oswald Wenckebach (1895 - 1962)
Materiaal:	Brons, Graniet
Jaar van plaatsing:	1950

Omschrijving

Standbeeld Dr. Anton Frederik Philips (Zaltommel 1874 - 1951 Eindhoven). Gemonogrammeerd en gedateerd: W '50. Gegoten bij witmetaal te Leiden. Sokkel: Opschrift: Eindhoven aan Dr. A.F. Philips 1874-1951 en Stadswapens van Eindhoven en Zaltbommel. Jaar van herplaatsing: Januari 1977 voor "station Eindhoven", Stationsplein. Opmerking: Onthuld op 15 mei 1951 door Fritsje Philips en Anneke van Riemsdijk, kleinkinderen van Dr. Anton Philips op Pleintje Vestdijk/Volderstraat en mei 1953 verplaatst naar Zuidzijde Vestdijktunnel/18 Septemberplein.

Met de vijfenzeventigste verjaardag van Anton Philips op 14 maart 1949 in zicht ontstaat de idee om voor deze mede-grondlegger van het Philips-imperium een standbeeld in Eindhoven te stichten. Burgemeester Kolfschoten polst hierover Anton Philips, maar die wijst het plan aanvankelijk resoluut af. Dankzij zijn echtgenote wordt met het voorneme toch ingestemd, omdat als het er toch van moet komen het ' een beeld naar het leven en uit het leven' moet worden, omdat dit 'het artistiek altijd wint van beeltenissen na de dood vervaardigd'. Met voortvarendheid weet de burgemeester ook de gemeenteraad voor het plan te winnen. Er wordt een Stedelijk Comité 'Standbeeld dr A.F. Philips'in het leven geroepen met een actief werkcomité onder zijn voorzitterschap, waarbij later stedelijk adviseur ir. Jan van der Laan en esthetisch adviseur van Philips ir. Lou Kalff als adviseurs worden betrokken. De geldinzameling onder fabrikantenkring, burgers en Philips-personeel loopt buitengewoon voorspoedig. Hoewel beeldhouwers zoals Nicolaas van der Kreek (1896-1967) en zelfs Joseph Csaky (1888-1971) uit Parijs zich schriftelijk aanbieden, wordt beeldhouwer Oswald Wenckebach in maart 1949 voor de opdracht benaderd, waarschijnlijk omdat hij al in 1939 een portretbuste van Anton Philips heeft gemodelleerd. Overeengekomen wordt dat het verkleinde gipdmodel eind 1949 gereed moet zijn en het bronzen standbeeld in het najaar van 1950. Qua opvatting grijpt de beeldhouwer terug op zijn standbeeld voor nobelprijswinnaar dr. H.A. Lorentz uit 1932 voor

park Sonsbeek te Arnhem. Bij de figuur van Anton Philips, in jas, broek en schoenen gestoken met een hoed in de rechterhand, is alles strak gehouden en zijn details achterwege gebleven. Door de abstraheerde en heldere opbouw qua vormen en door grote nadruk op het volumineuze karakter wordt een grote monumentaliteit bereikt. Ook de gelaatstreken zijn tot de essentie teruggebracht en aangegeven, waardoor de zeggingskracht ook op afstand gewaarborgd blijft. Alles versterkt de individualiteit.

Over de plaatsing van het standbeeld zijn de meningen verdeeld. In verband met de wederopbouw wordt het voorlopig geplaatst op de hoek Volderstraat en Vestdijk, in 1956 verhuist het naar de noordzijde van het 18 Septemberplein om uiteindelijk op het Stationsplein, zijn huidige standplaats, terecht te komen. Tijdens de Philipsfeesten ter gelegenheid van het zestigjarig bestaan wordt het beeld in afwezigheid van de geprotetteerde door diens kleinkinderen op 15 mei 1951 onthuld. Toen Anton Philips later per auto ging kijken, was hij weliswaar 'een beetje van zijn eigen gezicht geschrokken, maar hij vond het ook heel goed'. Uit het jaar 1956 waarin Weckebach voor zijn standbeeld van Anton Philips de Cultuurprijs van de stad Eindhoven voor beeldhouwkunst krijgt, dateert zijn meest bekende beeld Monsieur Jacques. Daarvan staan exemplaren bij de ingang van het Kröller Müller Museum te Otterlo en in Rotterdam op de Coolsingel. In dit beeld weet hij de burgerlijkheid met humor kritisch aan de kaak te stellen. Van Wenckenbach, die vanaf 1935 hoogleraar aan de afdeling bouwkunde van de Technische Hogeschool Delft is, staan de beelden Elpida uit 1958 en de Student uit 1959 eveneens in Eindhoven. Ook hier past hij een strakke en heldere opbouw van volumes met een minimum aan details toe in combinatie met een glad modelé.

